

IŠEITI IR PAREITI

7. Mozė 12,1: Viešpats tarė Abromui: "Palik savo šalį, gimines, tėvų namus ir eik į kraštą, kurį tau parodysiu."

Pirmoji abėcėlės raidė yra A. Ta raide prasideda ir mano vardas. Todėl A mane jaudina: Lietuvoje trys vyrai ieškojo savo tėvo, kurio neteko antro pasaulinio karo gale, kai vokiečiai traukėsi iš degančių Šiaulių, o sovietiniai kariai tą miestą puolė. Anas tėvas kartu su savo žmonele, išnešęs naujagimius savo dvynukus, išvedęs vyresnįjį jų broliuką saugion vieton, vėl grįžo į miestą, dar patalų, puodų ar šiaip reikalingiausio išsinešti - niekad nebegrįžo... Kur jis? Ar žuvo degančiam mieste? Ar rusai jį ištrėmė? Ar su vokiečiais pasitraukė? Nežinia. Bet kai aš aniems sūnums, tada jiems jau suėjo daugiau negu 40 metų, rašiau, kad mes esame bendrapavardžiai, jie man parašė štai tokį atsakymą: "Tėveli, po tiek metų mus suradai..." Nes aš buvau pasirašęs "A. Franckaitis" - o jų tėvelio vardas Antanas.

Taip toji pirmoji abėcėlės raidė man tiesiog širdin pataikė! O aš atvėriau Šventąjį Raštą, 1. Mozės knygą ir ten radau manąją A raidę: "Viešpats tarė Abromui". Man atrodo, tai tik kita forma mūsų visų vardų: Alfredas, Antanas, Arminas - bet ir Jurgis, Kazimieras, Valentinas ir kokie dar kiti bebūtų!

Argi ne mums įsakyta: "Palik savo šalį!" ? Išeik - mes esame išeivija. Net ir tie, kurie anuomet dar nebuvo gimę, kurie be to jau kitose šalyse išvydo šio pasaulio šviesą (ir tamsumą...). Neišsukimsime: tėvynė, tėvų ir protėvių šalis - tai Lietuva. Mums. Bet lygiai taip ir visiems žydams. O jie lieka "per pasauli keliaujantis žmogus...". Lieka klajokliais, klajūnais, ieškančiais savo tėvynę. Manau (atleiskite!), kad ir tie, kuriems pasisekė persikelti į Izraelį - dar - bent pirmojo kartoj - dar nėra "namuos"... Gal jų vaikai ir anūkai kitaip prigijo jų šaly. Tą teko dažnai girdėti iš žydiškų mano

bičiulių, prieš ar po žiauraus genocido laiku iškeliaavę j tą "kraštą, kurį tau parodysiu".

O kurį kraštą tau, mielas skaitytojau, Dievas parodė? Ar ta dabartinė šalis - tavo tėvynė? Kur tavo giminės, kur tėvų namai, kur tavo šaknys?

Prisipažinu: aš, šį apmąstymą rašantis lietuviškai, esu vokiecis. Tad Vokietija mano tėvynė. Bet aš iš Lietuvos. Kur, sakykite, kur mano širdis tars: "Čia esu namie!" ? O kur mano giminės? Išsklaidyti per visą pasauli, nuo Australijos, per Ameriką, Vakarų Europą iki St. Peterburgo. O gal net dar toliau, nes nežinau, kur jie dingo, anie Peterburgiečiai.

"Palik savo šalį, gimines, tėvų namus..." Manieji liko Kaune, Šančiuose. Jie ten dar tebestovi. Juose gyvena kiti, kurie tapo mano mylimais draugais. Jie liko Kybartuose, kur įsigijau širdingų ryšių. Jie liko Virbalyje, nė vieno akmenėlio tų namų, didingų iš raudonų plytų, neberadau, viskas sunaikinta; tik aukšto vėjo malūno keletas girnų ir likučiai įrangos nyksta dilgėlynuose...

Bet tadaise, kai palikau aš tuos namus, mano gyvenimo svarbiausias vietas - viskas buvo gražu, viskas buvo tvarkoj, viskas buvo - mano!

Ar tau, mielas skaitytojau, jei apmąstai savo tėvoniją ir prisimeni, taip pat akyse ašaros renkasi, net per skruostą rieda?

Suprantame seną Abromą. Aš ir tu. Juk jam Viešpats įsakė išeiti. Išeiti ir viską palikti. Kaip ten bebūtų su mūsų išėjimu - esame kaip jis, išeiviai. Tie, kuriuos "repatrijavo", reiškia gražino į protėvių "patria", t.y. tėvynę, ar tie, kuriems teko bėgti iš mylimos Lietuvos, kad išsaugotų savo ir savo vaikų bei anūkų gyvybę.

Sunku man tiesiog tvirtinti: tai buvo Dievo įsakymas, palikti aną šalį. Į atitinkamą klausimą net sąžinė neranda atsakymo. Įsakymas betgi buvo. Kiti jį sakė. Arba baimė. Arba meilė. Arba... arba...

Todėl lenkiuos žemai prieš Visagalį Viešpatį ir tariau: "Atleiski, atleiski mums mūsų kaltes, kad ir mes atleistumėm savo kaltininkams - bet prašome, įteik mums Tavo Šventąją Dvasią, kad mes žinotume, tikėtumėm, jog Tu mums parodysi kraštą, į kurį eite eisime, Tavo lydimi."

Abromas tikėjo. Jis pirmoji/pirmasis A. Kodėl mums nebūti B, C, Č, D... iki Z ir Ž! Nes po kelių kelelių, per kraštus ir okeanus matome

tikinčiųjų akimis aną Naują Tėvynę. Jos niekad neprarasime. Nes
Sūnus veda pas Tėvą.

Mane guodžia žodžiai, kurių Naujajam Testamente nerasi, bet esu
tikras, jie mums pasakyti Jėzaus lūpomis:

"Palaiminti, kurie ilgisi tėvynės, nes jie pareis namo".

MALDA

*O Dieve, susirinkome
Namuose Tavo visi mes.
Tavo malones prašome:
Namo tu mus parvesk.*

*Į amžinąsias ir šventas,
Į rūmus, kur saugu...
Ten mūsų širdys sau suras
Ramybę. Bus jauku,*

*Bus kaip tėvelių namuose,
Bus kaip po metų daug
Namo, namo sugrįžusio
Veidai. Tik prašom: šauk!*

*Šauk mus kas dieną prie Tavęs,
O širdys laimę ras!
Nebark, dievuli, tik manęs
Už mano ašaras.*

*Vilnius, Arkikatedroje
1991. V.27.*

*Rankos kyla į saulę
Iš beribės tamsos,
Iš to kvailo pasaulio,
Kur nebūna tiesos.*

*Tikėjau kregždė - ji išskrido,
Medžiu tikėjau - krito jis,
Rasa žaislinė šjryt krito,
Nebepakilo vyturys.*

*Malda nuaidi per platybę,
Sugaudžia varpas negyvai,
Tikėjau aš Tava skaistybe,
Dabar matau, kad apgavai.*

*Tamstoj bedugnėj žiedas skleidžia,
Gal tai viltis? Gal tai tiesa?
Tikėti tuo širdis taip geidžia,
Bet vėl iškrinta netikra rasa...*

1992

V16 gimnazija

Helena Lepa

Nulio valanda

Traukinio bėgiai,
du kaspinai
iš ten
ir į ten.
Šalta.
Stoviu viena
ant perono.
O laikrodžio rodyklė
nenuslenka
nuo nulio valandos.
Aš atvykau
iš ten
be bilieto atgal.
Ir stoviu ant ribos,
kas jau įvyko
ir įvyks.

O jei neatvažiuos
manasis
traukinys?

Das **Litauische Kulturinstitut**
lädt ein zu der Tagung

"Die Einen und die Anderen"
Beziehungen zwischen den Ethnien in Preußisch-Litauen

Das historische Preußen war nicht gerade arm an ethnischen Minderheiten. Eine solche, heute fast vergessene Minderheit bildeten die preußischen Litauer, die im nordöstlichen Ostpreußen in den ländlichen Gebieten noch im 19. und im beginnenden 20. Jahrhundert die Mehrheit der Bevölkerung bildeten. Über dem Interesse an ihrer kulturellen Besonderheit vergaß man weitgehend ihren engen Kontakt mit der deutschen Umgebung und vor allem ihren Einfluß auf den Mehrheitsethnos.

Deutsche und Litauer als mehr oder weniger enge Nachbarn: - Wie sah ihr gemeinsamer Alltag aus? Wie gingen sie miteinander um, was lernten und übernahmen sie voneinander?

Die Tagung versucht erstmals Fragen zu diesem historischen Feld interethnischer Beziehungen zu formulieren und Annäherung an ein bisher in Deutschland und in Litauen ausgeklammertes Thema kultureller Begegnung beider Ethnien zu finden.

Folgende Vorträge sind vorgesehen:

Manfred Klein: Vom kvieslys zum Platzmeister. Vom Leben mit zwei Sprachen in Preußisch-Litauen.

Ulla Lachauer: Zwischen zwei Feuern. Eine preußisch-litauische Lebensgeschichte.

Irena Tumavičiūtė: Deutsche und Litauer in der Literatur Ostpreußens im 19. Jahrhundert. Dargestellt am Beispiel Ernst Wicherts und Clara Nests.

Richard Pietsch: Deutsche, Kuren und Litauer auf der Kurischen Nehrung.

Arthur Hermann: Litauische Gemeinschaftsbewegung in Ostpreußen.

Ruth Kibelka: Ostpreußische Kinder in Litauen nach 1945.

Die Tagung findet vom **7. - 9. Oktober 1994** im Haus Annaberg, Bonn-Bad Godesberg statt. Teilnehmer müssen voraussichtlich nur einen Beitrag von 36,- DM entrichten.

Anmeldungen zur Tagung bitte an:

Arthur Hermann, C.M.v.Weberstr. 14, 69245 Bammental.

